

18. august 2016

Danskerne er nu rigere end før krisen

Tal fra Danmarks Statistik viser, at danskernes private formuer sidste år steg med 550 mia.kr., mens gælden lå nogenlunde uændret. Den samlede nettoformue steg derfor meget markant i 2015 og rundede for første gang efter krisen topniveauet fra 2006. Når al gæld er trukket fra al formue ligger nettoformuen på knap 7.200 mia.kr. Det svarer til 360 pct. af BNP eller 1.261.000 kr. pr indbygger.

- Danmarks Statistik har opgjort de danske husholdningers samlede formue til 9.860 mia.kr., mens gælden lå på 2.665 mia.kr. ved udgangen af 2015. Den samlede nettoformue, hvor al gæld er trukket fra al formue, lå dermed på knap 7.200 mia.kr. Det svarer til godt 360 pct. af BNP eller 1.261.000 kr. per indbygger fra olding til spæd.
- En nærmere analyse af tallene viser, at nettoformuen sidste år steg markant med 550 mia.kr., og samtidig rundede 2006-niveau – toppen fra før krisen satte ind. Målt på nettoformuen er krisen altså lagt bag os.
- Formuerne steg sidste år godt 553 mia.kr., mens gælden steg med 3 mia.kr. Stigningen i formuen dækker over en fremgang i den finansielle formue på godt 390 mia.kr., mens den reale formue (bolig, bil mv.) steg med 160 mia.kr. Den finansielle formue er steget meget markant de senere år og ligger langt over før-kriseniveau. Det dækker over en enorm fremgang i pensionsformuen samt "Ejerandele og andele i investeringsforeninger". Den reale formue er også steget de senere år, men ligger fortsat et godt stykke under toppen fra før krisen satte ind – en top der dog var præget af uholdbart høje boligpriser.
- Det er givet de bedst stillede, der har fået de største formuestigninger. Det er nemlig 10 % af de danske familier med de højeste indkomster, der ejer knap 40 pct. af den samlede nettoformue. Til sammenligning ejer familierne med de 50 pct. laveste indkomster kun ca. 16 pct. af den samlede nettoformue. Nettoformuen for de 10 pct. bedst stillede familier er ca. 30 gange større end i de 10 pct. fattigste familier.
- Den økonomiske ulighed er steget herhjemme gennem flere år – både indkomster og formuer er blevet mere skævt fordelt. 3F ønsker derfor, at regeringen i både 2025-plan og Finanslov 2017 har fokus på at mindske den økonomiske ulighed, og ikke sender nye regninger, der skal betales af de svageste.

Af Cheføkonom Frederik I. Pedersen, Formandssekretariatet,
frederik.pedersen@3f.dk, 28 42 42 72

Danskerne er nu rigere end før krisen

Danmarks Statistik har i slutningen af juni udsendt en opgørelse af danske husholdningers private gæld og formue frem til slutningen af 2015. 3F har kigget nærmere på tallene og set på hvordan de har udviklet sig over tid.

Ifølge Danmarks Statistik havde husholdningerne ved udgangen af 2015 en gæld på 2.664 mia. kr. Det svarer til ca. 134 pct. af BNP. Samtidig er den *samlede* formue imidlertid på 9.860 mia.kr. svarende til 497 pct. af BNP. Når al gæld trækkes fra den samlede formue havde de danske husholdninger sidste år en samlet *nettoformue* på knap 7.200 mia.kr. Det svarer til 362 pct. af BNP eller 1.261.000 kr. per indbygger fra olding til spæd.

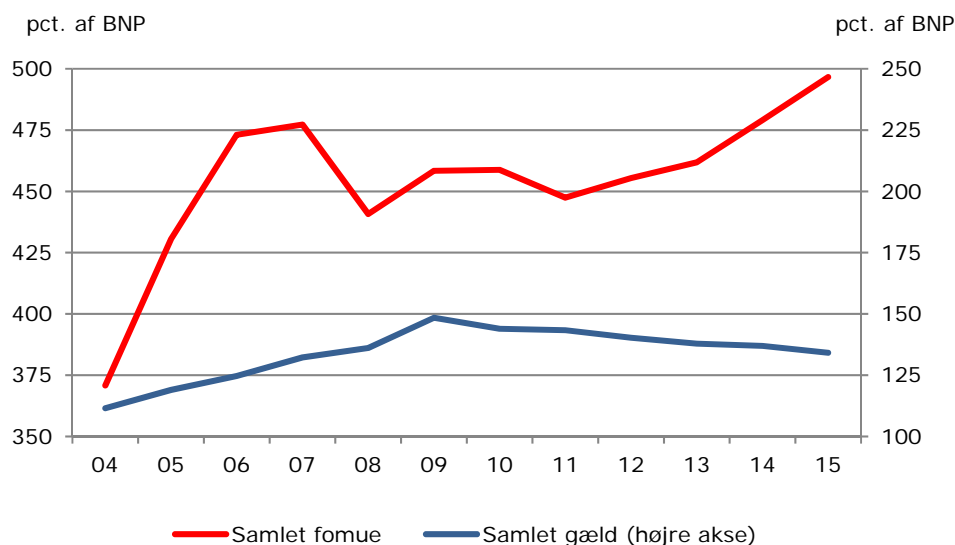
Tabel 1. Husholdningernes gæld og formue ved udgangen af 2015

	Mia.kr.	Pct. af BNP
Samlet formue	9.860	497
- Finansiell formue	6.020	303
- Formue: ejendomme, biler, mv.	3.840	193
Samlet gæld	2.664	134
Samlet nettoformue	7.196	362

Anmærkning.: 2015 er en foreløbig opgørelse.
Kilde: 3F på baggrund af Danmarks Statistik

Kigger man på udviklingen i gæld og formue i pct. af BNP, finder man billedet i figur 1 (bemærk forskellig akseinddeling). Der er kun tal tilbage til 2004 for den reale formue (boliger, biler mv.), hvorfor figuren starter her. Den samlede formue voksede sidste år med 553 mia.kr. fra 479 til 497 pct. af BNP. Gælden steg til sammenligning med 3 mia.kr., men opgjort i forhold til BNP, faldt den fra 137 til 134 pct.

Figur 1. Husholdningernes samlede gæld og formue i pct. af BNP

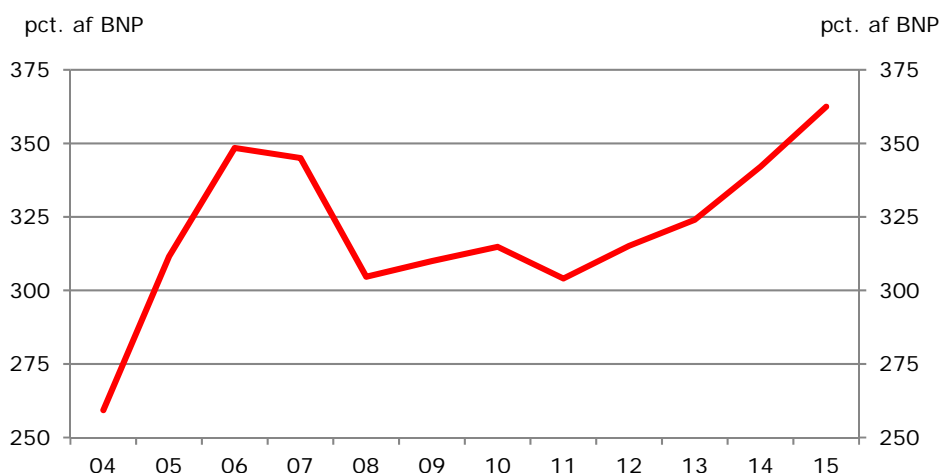
Anmærkning.: De senere år er en foreløbig opgørelse.
Kilde: 3F på baggrund af Danmarks Statistik

Som det fremgår af figuren, toppede formuen i 2007 og faldt så markant igen, da boligpriserne begyndte at falde og finanskrisen ramte. Gælden voksede langt mindre fra 2004, men toppede først i 2009, og er siden faldet lidt til tilbage. Fra 2011 begyndte formuen at stige igen, og den ligger nu mærkbart højere end før krisen satte ind, jf. nedenfor.

Kigger man på nettoformuen, der er al formue minus al gæld, så steg den med ikke mindre end 550 mia.kr. fra 2014 til 2015. Opgjort som andel af BNP, ramte vi sidste år 362 pct. Dermed passerede vi topniveauet fra 2006 (348 pct. af BNP) for første gang efter krisen satte ind. Målt på nettoformuen, er krisen altså lagt bag os.

Figur 2. Husholdningernes nettoformue i pct. af BNP

Anmærkning.: De senere år er en foreløbig opgørelse.
Kilde: 3F på baggrund af Danmarks Statistik

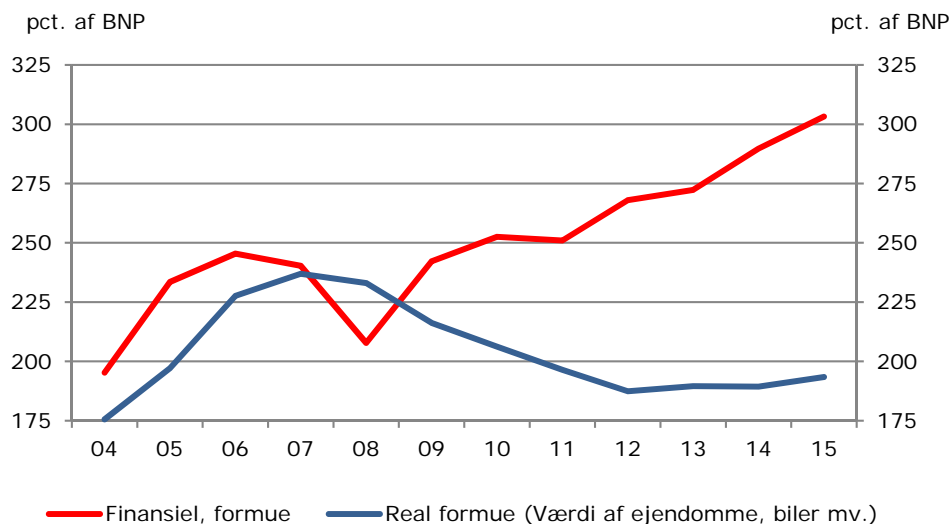
Den finansielle formue er steget voldsomt

Formuen består af den finansielle formue dvs. kontanter, indestående i banker, aktier, obligationer, pensioner mv. og den reale formue dvs. boliger, biler, både mv. Den finansielle formue steg sidste år med godt 390 mia.kr., mens den reale formue steg 160 mia.kr. Som det fremgår af figur 3, er den finansielle formue, med en stigning på hele 95 pct. af BNP siden 2008, vokset voldsomt efter krisen satte ind. Selvom den reale formue er steget de senere år, ligger den 40-45 pct. enheder lavere end før krisen satte ind - målt som andel af BNP.

Udviklingen i den reale formue afspejler primært udviklingen i boligpriserne, mens udviklingen i den finansielle formue afspejler renter, obligations- og aktiekurser via pensionsformuen samt "Ejerandele og andele i investeringsforeninger". Begge af de sidstnævnte er steget med mere end 1.000 mia.kr. siden 2008. I forhold til husholdningernes pensionsformue, der samlet vurderes at ligge tæt på 3.500

mia.kr., må det dog bemærkes, at staten har knap 40 pct. til gode i form af udskudte skatter til staten¹.

Figur 3. Udvikling i husholdningernes formueposter i pct. af BNP

Anmærkning.: De senere år er en foreløbig opgørelse.
Kilde: 3F på baggrund af Danmarks Statistik

Danske husholdningers gæld er stor, men formuen er endnu større

At danske husholdninger i international sammenhæng har en stor bruttogæld er velkendt. Men dette faktum kan ikke ses uafhængigt af, at formuen/aktiverne samlet set er markant større. Den samlede formue er således ca. 3,7 gange større end gælden.

At husholdningerne herhjemme har en høj (brutto)gæld må ses i sammenhæng med de store formuer (herunder pensionsformue), et veludviklet realkreditsystem, velpolstrede virksomheder og holdbare offentlige finanser.

Ikke mindst vores pensionssystem - hvor husholdningerne har en formue på omkring 3.500 milliarder - er unikt i international sammenhæng. Den enorme pensionsformue, betyder fx at danskerne ikke nødvendigvis behøver at sidde gældfri i deres bolig, når de går på pension.

Der er løbende meget fokus på værdien af vores boligformue, der åbenlyst spiller en stor rolle for udviklingen i dansk økonomi. Når boligpriserne stiger, øges danskernes forbrugs- og investeringslyst, når boligpriserne falder svækkes lysten til at bruge penge. Boligprisudviklingen er derfor en afgørende forklaring på den udvikling, vi har set i dansk økonomi gennem krisen, og den er en årsag til, at vi har haft svært ved at ryste den af os.

Set gennem krisen, er danskernes pensionsformuer vokset betydeligt mere, end hvad boligerne er faldet med i værdi. At det ikke har nogen betydning for forbrugs-

¹ Den seneste vurdering fra 3F er, at staten i 2015 havde et tilgodehavende i de danske pensionsformuer på ca. 1.300 mia. kr. Dette tilgodehavende er en medvirkende årsag til, at de offentlige finanser er langtidsholdbare.

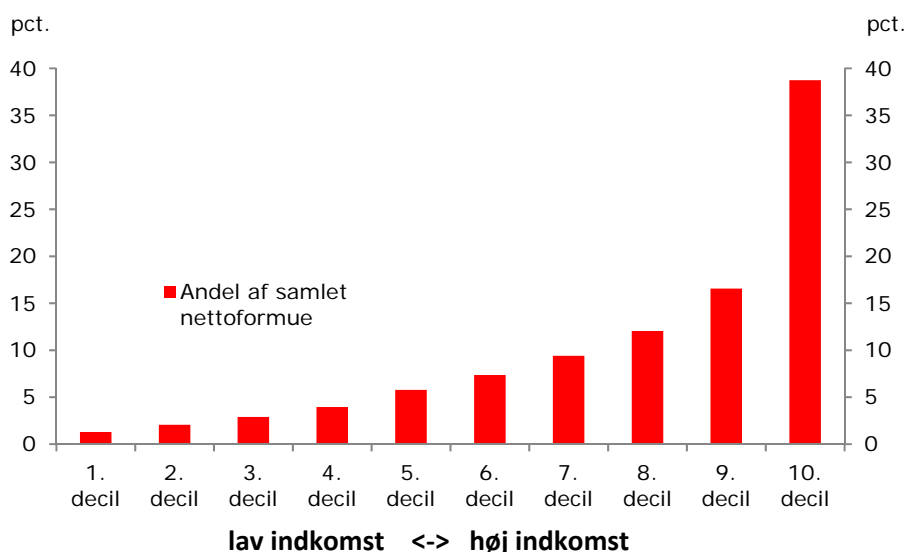
og investeringslysten afspejler formentlig, at mange slet ikke kender størrelsen af deres pensionsformue eller ikke tænker særlig meget over den. Det kan, set med økonomiske briller, forekomme en smule paradoksalt.

Danskernes formue er i høj grad bundet i mursten og pensioner, mens en stor del af gælden i dag er variabel forrentet. Det kan give problemer ved store rentestigninger. Analyser fra Nationalbanken (Familiernes formue og gæld, 2. kvartal 2012) samt en relativ ny registerbaseret opgørelse fra Danmarks Statistik² viser dog, at det i høj grad er personer med store formuer og store indkomster, der også holder det meste af gælden. Det dæmper bekymringen for, om vores økonomi kan bære rentestigninger.

Formuerne er skævt fordelt

Det er givet de bedst stillede, der har fået de største formuestigninger de senere år. Ifølge de registerbaserede formuetal fra Danmarks Statistik er det nemlig 10 % af de danske familier med de højeste indkomster, der ejer knap 40 pct. af den samlede nettoformue. Til sammenligning ejer familierne med de 50 pct. laveste indkomster kun ca. 16 pct. af den samlede nettoformue. Nettoformuen for de 10 pct. bedst stillede familier er ca. 30 gange større end i de 10 pct. fattigste familier.

Figur 4. Fordeling af nettoformuen blandt familier

Anmærkning.: Baseret på ækvivalensvejet disponibel indkomst for familier. Opgørelsen findes endnu kun for 2014.
Kilde: 3F. På baggrund af Danmarks Statistik

Den økonomiske ulighed er steget herhjemme gennem flere år – både indkomster og formuer er blevet mere skævt fordelt³. 3F ønsker derfor, at regeringen i både 2025-plan og Finanslov 2017 har fokus på at mindske den økonomiske ulighed, og ikke sender nye regninger, der skal betales af de svageste.

² <http://www.dst.dk/da/Statistik/NytHtml?cid=24034>

³ Se http://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/publikation/ae_fl15.pdf

og http://www.ae.dk/sites/www.ae.dk/files/dokumenter/analyse/ae_formuerne-koncentrerer-i-stigende-grad-blandt-de-rigeste.pdf